

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Управління науковими проектами
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту. Кафедра міжнародних економічних відносин
Розробник(и)	Замора Оксана Михайлівна
Рівень вищої освіти	Третій рівень вищої освіти, НРК – 8 рівень, QF-LLL – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	10 тижнів протягом 3-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 4 кред. ЄКТС, 120 год., з яких 50 год. становить контактна робота з викладачем (30 год. лекцій, 20 год. практичних занять)
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітніх програм "Технології захисту навколишнього середовища", "Технології захисту навколишнього середовища"
Передумови для вивчення дисципліни	Методологія та методи наукових досліджень, Філософія науки
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Курс поєднує в собі основи розробки та управління проектами, включаючи теоретичну базу та особливості практики створення та управління дослідницькими проектами, зокрема, в міжнародному контексті. Мета курсу: забезпечити аспірантів відповідними навичками та знаннями для розробки прийнятної дослідницької проектної пропозиції для грантового фінансування, зокрема, міжнародного.

4. Зміст навчальної дисципліни

<p>Тема 1 Концепція управління проектами</p> <p>Суть проектної діяльності. Функції управління проектами. Основні особливості проекту. Класифікація проектів. Світові стандарти управління проектами. Розуміння суті грантового фінансування, збору коштів, управління відносинами з донорами. Сутність та очікування: зацікавлені сторони, бенефіціари, цільова група.</p>
<p>Тема 2 Організація життєвого циклу та управління проектами</p> <p>Концепція життєвого циклу проекту. Фактори, що впливають на проект. Організаційні структури управління проектами. Загальне управління змінами. Звіт про реалізацію проекту та його закриття. Управління відносинами із зацікавленими сторонами, бенефіціарами, цільовими групами. Задоволення їх потреб: мета, завдання та підцілі проекту. Різні терміни, що використовуються в галузі управління проектами.</p>
<p>Тема 3 Основи планування проекту</p> <p>Визначення критеріїв успішності проекту. Особливості проекту та фактори успіху, показники, результати та впливи. Інструменти для планування проекту. Управління ризиками в проектах. Сутність та зміст управління комунікацією. Сутність та класифікація ризиків в управлінні проектами. Шляхи зменшення ризиків проектів: пом'якшення або усунення ризиків. Перетворення ризиків у можливості. Уникнення потенційних ризиків на стадії розробки проекту.</p>
<p>Тема 4 Управління якістю проекту та розповсюдження результатів</p> <p>Методичні рекомендації донора та як їх правильно читати. Конкурси на отримання грантового фінансування. Планування та контроль якості. Документи проекту, їх форма, класифікація, вимоги до них. Управління персоналом проекту. Поширення та використання результатів проекту. Стандарти якості виконання проектів, що фінансуються європейськими донорами для різних типів проектів.</p>
<p>Тема 5 Дослідницькі проекти та їх специфіка</p> <p>Поняття дослідницького проекту. Гарне дослідницьке запитання та подання заявки на фінансування досліджень. Розробка вашого плану досліджень: хто, що, де? І джерела фінансування для конкретної ідеї.</p>
<p>Тема 6 Розробка пропозиції щодо дослідження</p> <p>Компоненти дослідницької пропозиції та її розробка. Написання та подання пропозиції. Учасники дослідження. Створення дослідницького проекту.</p>
<p>Тема 7 Реалізація дослідницького проекту</p> <p>Вимоги та відповідальність керівника проекту, PI. Ефективне керівництво дослідницьким проектом. Розвивати себе як PI: максимально використовувати свої дослідження та кар'єру. Провідні дослідники: управління часом.</p>
<p>Тема 8 Створення та управління дослідницькою групою</p> <p>Управління та моніторинг дослідницької групи. Основні підходи до формування команди. Управління великим дослідницьким проектом. Використання профілю дослідника для побудови партнерських відносин.</p>

<p>Тема 9 Бюджет проекту та управління його вартістю</p> <p>Планування ресурсів. Бюджетування та управління витратами. Прямі та непрямі витрати. Прийнятні та недопустимі витрати. Додана вартість проекту.</p>
<p>Тема 10 Управління дослідницьким проектом</p> <p>Моніторинг дослідницького проекту. Звітність про ваш дослідницький проект. Інструменти управління проектами для дослідників. Адміністрування проектів у ЗВО.</p>

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Розвивати вміння планувати, керувати та оцінювати науковий проект, включаючи управління його командою, ресурсами та ризиками у встановлені строки.
РН2	Розробити легітимний, раціональний та ефективний бюджет наукового проекту, включаючи здатність пов'язати кошторисні витрати із завданнями проекту та його реальним середовищем.
РН3	Застосовувати методи та інструменти управління науковими проектами до власної міжнародної грантової діяльності за допомогою: • вибору відповідного донора для проекту; • вибору виконавців та команди міжнародного проекту; • обдуманого проектування показників успішної реалізації; • застосування розроблених критеріїв якості до оцінки міжнародного проекту та звітування донору.
РН4	Використовувати отримані знання для реальних ситуацій за допомогою оцінювання потреб цільової групи, аналізу пріоритетів донорів та конкуренції у вибраній галузі та, виходячи з цього, розробити науковий проект для вирішення обраної проблеми за рахунок грантових коштів.
РН5	Вміти використовувати суть проектного підходу для інших предметних областей за допомогою вдосконалених навичок спілкування та роботи в команді.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 183 Технології захисту навколишнього середовища:

ПР2	Застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, пошуку та критичного аналізу інформації, зокрема організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.
ПР3	Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми у сфері технологій захисту навколишнього середовища з урахуванням аспектів природозахисних технологій, лідерства, автономності та відповідальності.

ПР6	Створювати нові технологічні процеси та технології; прогнозувати та управляти технологічними процесами захисту навколишнього середовища для попередження негативних впливів на його компоненти; конструювати та проектувати нові засоби захисту навколишнього середовища.
-----	---

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Концепція управління проектами	
Лк1 "Концепція проектів та проектної діяльності."	Суть проектної діяльності. Основні особливості проекту. Класифікація проектів. Сутність та очікування: зацікавлені сторони, бенефіціари, цільова група.
Лк2 "Підготовка проектів різного роду."	Функції управління проектами. Світові стандарти управління проектами. Розуміння суті грантового фінансування, збору коштів, управління відносинами з донорами.
С31 "Концепція управління проектами."	Пошук та правильне розуміння донорських конкурсів. Зацікавлені сторони, бенефіціари, цільова група. Розуміння суті грантового фінансування, збору коштів, управління відносинами з донорами.
Тема 2. Організація життєвого циклу та управління проектами	
Лк3 "Концепція життєвого циклу проекту."	Концепція життєвого циклу проекту. Фактори, що впливають на проект. Організаційні структури управління проектами. Загальне управління змінами. Різні терміни, що використовуються в галузі управління проектами.
Лк4 "Особливості управління проектами на різних етапах їх життєвого циклу."	Управління відносинами із зацікавленими сторонами, бенефіціарами, цільовими групами. Задоволення їх потреб: мета, завдання та підцілі проекту. Звіт про реалізацію проекту та його закриття.
С32 "Практика розробки ідеї проекту."	Розробка мети, завдань та цілей проекту. Розробка детального розуміння різниць в групах стейкхолдерів, бенефіціарів та цільової групи.
Тема 3. Основи планування проекту	
Лк5 "Основи планування проекту"	Особливості проекту та фактори успіху, показники, результати та впливи. Визначення критеріїв успішності проекту. Сутність та зміст управління комунікацією.

<p>Лк6 "Врахування ризиків при плануванні проекту."</p> <p>Інструменти для планування проекту. Управління ризиками в проектах. Сутність та класифікація ризиків в управлінні проектами. Шляхи зменшення ризиків проектів: пом'якшення або усунення ризиків. Перетворення ризиків у можливості. Уникнення потенційних ризиків на стадії розробки проекту.</p>
<p>Тренінг3 "Практика планування проекту."</p> <p>Визначення критеріїв успішності проекту. Управління ризиками в проектах. Перетворення ризиків у можливості.</p>
<p>Тема 4. Управління якістю проекту та розповсюдження результатів</p>
<p>Лк7 "Стандарти якості виконання проектів що фінансуються європейськими донорами для різних типів проектів."</p> <p>Конкурси на отримання грантового фінансування та якість проекту, яку вони очікують. Методичні рекомендації донора та як їх правильно читати. Стандарти якості виконання проектів що фінансуються європейськими донорами для різних типів проектів.</p>
<p>Лк8 "Управління якістю проекту та розповсюдження результатів"</p> <p>Планування та контроль якості. Документи проекту, їх форма, класифікація, вимоги до них. Управління персоналом проекту. Поширення та використання результатів проекту.</p>
<p>Пр4 "Управління якістю проекту та розповсюдження результатів"</p> <p>Розробка системи якості проекту. Документи проекту в системі якості. Управління персоналом проекту. Поширення та використання результатів проекту.</p>
<p>Тема 5. Дослідницькі проекти та їх специфіка</p>
<p>Лк9 "Дослідницькі проекти та їх специфіка"</p> <p>Поняття дослідницького проекту. Гарне дослідницьке запитання та подання заявки на фінансування досліджень. Можливі джерела фінансування конкретної ідеї.</p>
<p>С35 "Розробка індивідуального плану досліджень"</p> <p>Аналіз власного плану досліджень: які ідеї можуть отримати фінансування, від кого. Визначення пріоритетних напрямків та потрібної інфраструктури/обсягів фінансування.</p>
<p>Тема 6. Розробка пропозиції щодо дослідження</p>
<p>Лк6 "Розробка пропозиції щодо дослідження"</p> <p>Компоненти дослідницької пропозиції та її розробка. Написання та подання пропозиції. Учасники дослідження.</p>
<p>Тренінг6 "Створення дослідницького проекту."</p> <p>Пошук та вибір відповідного потенційного донора та конкурсу для фінансування. Вивчення вимог донора. Розробка власної концепції дослідницького проекту на основі теми своїх досліджень.</p>
<p>Тема 7. Реалізація дослідницького проекту</p>

Лк11 "Реалізація дослідницького проекту" Вимоги та відповідальність керівника проекту, PI. Ефективне керівництво дослідницьким проектом. Провідні дослідники: управління часом.
Тренінг7 "Аналіз та планування власного іміджу як Principal Investigator" Розвивати себе як PI: максимально використовувати свої дослідження та кар'єру.
Тема 8. Створення та управління дослідницькою групою
Лк7 "Створення та управління дослідницькою групою" Управління та моніторинг дослідницької групи. Основні підходи до формування команди. Управління великим дослідницьким проектом.
Пр8 "Використання профілю дослідника для побудови партнерських відносин." Розробка дослідницьких пропозицій та розподілення ролей в власному дослідницькому проекті.
Тема 9. Бюджет проекту та управління його вартістю
Лк9 "Бюджет проекту та управління його вартістю" Планування ресурсів. Бюджетування та управління витратами. Прийнятні та недопустимі витрати. Додана вартість проекту.
Пр9 "Розробка бюджету власного дослідницького проекту." Максимально зрозуміла та обгрунтована пропозиція проектних витрат для донора.
Тема 10. Управління дослідницьким проектом
Лк10 "Моніторинг дослідницького проекту." Моніторинг та оцінка результатів проекту. Інструменти управління проектами для дослідників і які можливості моніторингу вони дають.
Лк15 "Звітність дослідницького проекту." Звітність про ваш дослідницький проект. Адміністрування проектів у ВНЗ.
С310 "Презентація власної дослідницької пропозиції." Презентація власної дослідницької пропозиції у формі проектної заявки, готової до подання на конкурс. Peer-review заявки та її захист перед групою.

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Самонавчання
НД2	Розв'язування ситуаційних задач
НД3	Робота над спільними документами
НД4	Робота з підручниками та релевантними інформаційними джерелами

НД5	Електронне навчання у системах (перелік конкретизується викладачем, наприклад, Google Classroom, Zoom та у форматі Youtube-каналу)
НД6	Підготовка пошуково-дослідницької роботи
НД7	Підготовка мультимедійних презентацій
НД8	Підготовка до тренінгу
НД9	Підготовка до семінарського заняття
НД10	Підготовка до практичних занять
НД11	Підготовка до атестації

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Інтерактивні лекції
МН2	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)
МН3	Дослідницька робота
МН4	Метод ілюстрацій
МН5	Мозковий штурм
МН6	Обмін думками (think-pair-share)
МН7	Практико-орієнтоване навчання
МН8	Проектний метод
МН9	Творчий метод

Лекції використовуються для ознайомлення аспірантів з сучасними поглядами з різних точок зору на певну тему дисципліни. Практичні заняття проходять на основі індивідуальної траєкторії кожного із аспірантів в рамках їх наукових досліджень. Кожне заняття – робота над аналізом конкретної проблемної ситуації та запропонованого до неї проектного рішення. Аспіранти запрошуються на інформаційні заходи донорів та заходи, що стосуються проектів, що реалізуються. Для поглиблення практичних знань запрошуються до Фейсбук групи НГО «Асоціація проектних менеджерів України» (<https://www.facebook.com/groups/apmukraine>), також викладач постійно наповнює групу «Аспіранти СумДУ» актуальною інформацією про конкурси та події (<https://www.facebook.com/groups/766629713348912>). Самонавчання сприятимуть підготовка до лекцій, практичних занять, а також підготовка частин концепції проекту, які будуть представлені іншим студентам для аналізу. Постійні відгуки викладача для кращої саморефлексії та вдосконалення.

Аспіранти ознайомляться з навичками прийняття рішень, критичним мисленням та вирішенням проблем шляхом дискусії в аудиторії, мозкового штурму, опитування та демонстрації своєї думки щодо запропонованих проблемних кейсів, що моделюють реальні життєві ситуації або вже існуючі проекти. Для аналізу проблеми, що підлягає вирішенню шляхом пропозиції проекту, необхідні навички аналізу, логічного структурування, рефлексії, людино-центристського підходу, спілкування в команді.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Діагностичне тестування
МФО2	Обговорення та самокорекція виконаної роботи студентами
МФО3	Перевірка та оцінювання письмових завдань
МФО4	Захист презентацій та рефератів
МФО5	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Виконання практичного кейсу групою (підготовка, презентація, захист)
МСО2	Розробка групової дослідницької пропозиції
МСО3	Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)

Контрольні заходи:

3 семестр		100 балів
МСО1. Виконання практичного кейсу групою (підготовка, презентація, захист)		30
	написання, презентація та захист групою реальної проектної заявки на актуальний грантовий конкурс (в якості диференційованого заліку)	30
МСО2. Розробка групової дослідницької пропозиції		15
	презентація під час практичного заняття для отримання першого фідбеку від викладача	15

МСО3. Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)		55
	модульне оцінювання знань – письмове опитування в GoogleForm 1	25
	модульне оцінювання знань – письмове опитування в GoogleForm 2	30

Контрольні заходи в особливому випадку:

3 семестр		100 балів
МСО1. Виконання практичного кейсу групою (підготовка, презентація, захист)		40
	написання, презентація та захист групою реальної проектної заявки на актуальний грантовий конкурс (в якості диференційованого заліку)	40
МСО3. Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)		60
	модульне оцінювання знань – письмове опитування в GoogleForm 1	30
	модульне оцінювання знань – письмове опитування в GoogleForm 2	30

Оцінка знань протягом курсу і на завершення - групова робота у вигляді заповненої заявки на грантове фінансування наукового проекту чи проекту із науковою складовою. Тема - міждисциплінарного характеру.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН2	Бібліотечні фонди
ЗН3	Графічні засоби (малюнки, креслення, географічні карти, схеми, плакати тощо)
ЗН4	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН5	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН6	Об'єкти навколишнього середовища
ЗН7	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, віртуальних лабораторій, віртуальних пацієнтів, для створення комп'ютерної графіки, моделювання тощо та ін.)

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Project Management Professional (PMP) Handbook. – Project Management Institute Inc. 2017.

2	«Управління проектами»: навчальний посібник до вивчення дисципліни для магістрів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073«Менеджмент»/ Уклад.: Л.Є. Довгань, Г.А.Мохонько, І.П.Малик. – К.: КПІ ім.Ігоря Сікорського, 2017. – 42
3	Приймак В.М. Управління проектами. Навчальний посібник. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2017.– 464с.
Допоміжна література	
4	Principles of Project Management: Project Skills/ by P.Newton. 2015. www.free-management-ebooks.com
5	Project Management Skills for All Careers/ By Project Management Open Resources and TAP-a-PM. Occupational Training Institute, De Anza College. Creative Commons Attribution 3.0 Unported (CC BY 3.0). 2012.
6	Гонтарева І. В. Управління проектами [Текст] : підручник / Гонтарева І. В. ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. - 444 с. : рис., табл.
7	Батенко Л. П., Загородніх О. А., Ліщинська В. В. Управління проектами. [Текст]: навчальний посібник. – К. : КНЕУ, 2014. – 231 с.
9	Логачова Л. М. Управління проектами [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. М. Логачова, О. В. Логачова. - Суми : Університетська книга, 2011. - 208 с. : рис., табл.
10	Батенко Л. П., Загородніх О. А., Ліщинська В. В. Управління проектами. [Текст]: навчальний посібник. – К. : КНЕУ, 2014. – 231 с.
11	Фесенко Т. Г. Управління проектами: теорія та практика виконання проектних дій [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. Г. Фесенко ; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. - Х. : ХНАМГ, 2012. - 181 с.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
12	Project Management for Scientists and Engineers/ by Merrie Barron and Andrew Barron. http://cnx.org/content/col11120/1.4/
13	Вороненко Ю.В. та ін.Підготовка документів щодо отримання гранту на проведення наукових досліджень (методичні рекомендації)/ Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л.Шупика. - Київ, 2010.
14	Project/programme planning: Guidance manual. – the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC). Geneva, 2010.
15	Glossary of Project Management Terms. – http://www.uc.edu/sashtml/orpm/chapa/index.htm
16	Gantt Chart – http://www/12manage.com/methods_gantt_chart_ru.html
17	Dependency in project management. Economic Expert. – http://www/economicexpert.com/a/Dependency.html
18	International Journal of Project Management. – www.elsevier.com/locate/ijproman
19	Project Planning Guide https://www.wbdg.org/ffc/gsa/criteria/project-planning-guide
20	Project Management Institute (PMI) materials: http://www/pmi.org

21	Прийняття рішень у процесі управління ризиками проектів : навчальний посібник / В. І. Дубровін, В. М. Льовкін. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2012. – 196 с. ISBN 978-617-529
22	С. Petersen. The Practical Guide to Project Management. – 1st ed. 2013. www.boooksboon.com
23	Дей М.О. Управління науковими проектами: особливості написання успішної заявки на грант// Міжнародний юридичний вісник: збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України.- Вип. 1 (3) 2016. – с.213-215.
24	Калач Г. М. Управління проектами [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г. М. Калач ; Держ. податк. адмін. України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. - Ірпінь : Нац. ун-т держ. податк. служби України, 2010. - 333 с. : рис., табл.
25	http://www.apm.org.uk/ - Association for project management.